

KALENTERIMAAILMAN KUULUMISIA No 10 * Syksy 2002

SAAMELAISTEN KANSALLISPÄIVÄ OTETAAN ALMANAKKAAN

TIUKKA KILPA
TYTTÖJEN SUOSIKKI-
NIMESTÄ
s. 2

SUOSIKKINIMIÄ
MAAILMALTA
s. 2

VUOSISADAN ALMA-
NAKAT OVAT NYT
INTERNETISSÄ
s. 3

SAAMELAISTEN
LIPUTUSPÄIVÄT
s. 4

Helsingin yliopisto on päättänyt merkitä saamelaisten kansallispäivän Yliopiston almanakkaan ja muihin kalentereihin vuodesta 2004 alkaen. Saamelaisten kansallispäivää vietetään helmikuun 6. päivänä.

Saamelaiset ovat Euroopan unionin alueen ainoa alkuperäiskansa. Oma kansallispäivää saamelaiset ovat viettäneet jo kymmenkunta vuotta. Ehdotuksen kansallispäivän merkitsemisestä almanakkoihin teki Oulun yliopiston rehtori Lauri Lajunen.

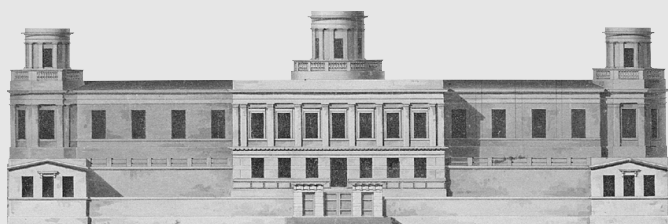
”Oulun yliopisto on maamme yliopistoista ainoa, jossa saamen kieltä voi opiskella pääaineena, ja meille on annettu valtakunnallinen tehtävä saamen kielen ja kulttuurin hoitamiseksi Suomessa”, toteaa Lajunen.

Päivämäärä 6.2. on peräisin vuodelta 1917, jolloin Norjan ja Ruotsin saamelaiset pitivät Trondheimissa ensimmäisen yhteisen kokouksen. Suurimpana huolena oli saamelaisten elinmahdollisuuksien säilyminen, koska pääväestö otti käyttöönsä yhä enemmän saamelaisten maita.

”Pohjoismaiden saamelaisten varsinainen kansallinen herääminen voidaan ajoittaa 1970-luvulle”, kertoo Oulun yliopiston Giellagas-instituutin johtaja Tuomas Magga. Hän selvittää vastailmestyneessä Yliopiston almanakassa kansallispäivän taustaa ja saamen lipun syntyä.

Saamelaisten kansallispäivä oli Pohjoismaiden saamelaisten ensimmäinen virallisuonteinen liputuspäivä. Oman lipun saamelaiset saivat 1986. Nykyään maamme saamelaisilla on kymmenen omaa liputuspäivää (ks. s. 4).

Vaikka saamelaisten kansallispäivä on saamelaisten liputuspäivä, sitä ei merkitä almanakkoihin suomalaisiksi liputuspäiväksi. Päivästä käytetään ruotsiksi nimeä Samiska nationaldagen ja englanniksi Saami National Day. €

Kalenterimaailman kuulumisia ISSN 1455-8823
Almanakkatoimiston tiedotuslehti ilmestyy 2 kertaa vuodessa
Vastaava toimittaja Heikki Oja
Julkaisija Helsingin yliopiston Kehityspalvelut Oy,
Yliopiston almanakkatoimisto
PL 14 (Kopernikuksentie 1), 00014 Helsingin yliopisto
Puh. (09)1912 2942 Faksi (09)1912 2917
Sähköposti almanakka@helsinki.fi
Internet <http://almanakka.helsinki.fi>
Tekstin lainaaminen on sallittua jos lähde mainitaan.

VEERA, ANNI VAI LAURA?

TIUKKA KILPA TYTTÖJEN SUOSIKKINIMESTÄ

Vastailmestyneeseen Yliopiston nimipäiväalmanakkaan sisältyvät 100 suosituinta -listat vuonna 2001 syntyneiden lasten etunimistä. Poikien puolella Eetu on selvä ykkönen, mutta tyttöjen puolella Veera, Laura ja Anni kilpailevat hyvin tasaisesti.

Väestörekisterikeskus julkaisi jo talvella alustavan listan vuoden 2001 kärkinimistä, ja sen mukaan Laura oli tyttöjen nimisuosikki. Viime vuonna 396 vauvaa oli saanut tämän nimen. Veera oli kakkosena (394) ja Anni kolmantena (393).

Helsingin yliopisto kokosi oman listansa Väestörekisterikeskuksen uudemman aineiston mukaan, ja yliopiston listalla Veera pitää kärkipaikkaa (398 vauvaa). Anni on toisena (397) ja Laura vasta kolmantena (392).

”Tilastojen erot johtuvat poiminnan ajankohdista ja poimintaehdoista”, selittää professori Eero Kiviniemi, joka hoitaa yliopiston nimitilastoja. ”Meillä on esimerkiksi otettu mukaan vain Suomessa syntyneet suomenkieliset lapset. Tällä kertaa erot listan kärjessä ovat niin pieniä, että Veera ja Anni voivat oikeastaan jakaa ykkössijan; pikku-Veerojahan on vain yksi enemmän.”

Pari vuotta kärjessä ollut Jenna

Suomessa syntyneiden lasten suosikkilistat vuodelta 2001.
Lähde: Yliopiston nimipäiväalmanakka/Väestörekisterikeskus

Suomalaiset tytöt	Suomalaiset pojat	Suomenruotsalaiset tytöt	Suomenruotsalaiset pojat
Veera	Eetu	Wilma	Anton
Anni	Juho	Amanda	William
Laura	Ville	Emilia	Emil
Roosa	Aleksi	Julia	Robin
Emma	Niko	Sofia	Axel
Jenna	Jere	Elin	Oscar
Iida	Leevi	Anna	Benjamin
Nea	Lauri	Ida	Alexander
Emilia	Arttu	Alexandra	Rasmus
Aino	Joona	Emma	Sebastian

putosi viisi sijaa ja sai päästää vielä Roosan ja Emmankin edelleen.

Poikien puolella kahtena edellisenä vuonna poikkeuksellisen suosittu Aleksi löytyy nyt neljänneltä sijalta. Selvään johtoon nousi uusvanha nimi Eetu (561 vauvaa), toiseksi kipusi Juho (517), ja entinen kakkonen Ville putosi kolmanneksi (493).

METTE JA KIMI KOVASSA NOUSUSSA

Sadan suosituimman nimen listalla nopeimmat nousijat ovat tyttöjen puolella suosionsa kaksinkertaistanut Mette ja poikien puolella vielä nopeamman nousun aloittanut Kimi. Kumpakaan nimeä ei vielä löydy Suo-

men almanakoista.

Muita nousussa olevia tyttönnimiä ovat esimerkiksi Eevi, Matilda, Wilma, Ilona ja Reetta. Poikien puolella suosiotaan ovat nostaneet esimerkiksi Kaapo, Aaro, Tino, Rasmus, Onni ja Eelis.

Ruotsinkielisten vauvojen kärkiniminä olivat tyttöjen puolella Wilma, Amanda ja Emilia ja poikien puolella Anton, William ja Emil.

”Wilma ei ole vielä almanakassa, mutta otetaan luultavasti mukaan seuraavassa nimiuudistuksessa”, kertoo professori Marianne Blomqvist, joka hoitaa Helsingin yliopistossa suomenruotsalaista nimilistaa. Uudet nimilistat vahvistetaan noin vuoden kuluttua ja ne astuvat voimaan vuoden 2005 alussa. ☺

SUOSIKKINIMIÄ MAAILMALTA

Viereisissä listoissa on eri maiden top ten -tilastoja suosituimmista etunimistä. Listat ovat vuosilta 1999-2001. Etunimissä näkyy perinteen voima: monet luettelot ovat edelleen kuin suoraan raamatun sivuilta tai apostolien luettelosta. Lähteet: La cote des prénoms en 2001 (Guides Balland 2000) ja www.babyzone.com. ☺

USA tytöt

Hannah
Emily
Madison
Elizabeth
Alexis
Sarah
Taylor
Lauren
Jessica
Ashley

USA pojat

Michael
Jacob
Matthew
Joseph
Christopher
Nicholas
Andrew
William
Joshua
Daniel

Ranska tytöt

Léa
Emma
Camille
Manon
Chloé
Sarah
Océane
Margaux
Mathilde
Laura

Ranska pojat

Lucas
Hugo
Thomas
Théo
Quentin
Maxime
Alexandre
Antoine
Valentin
Clément

VUOSISADAN ALMANAKAT OVAT NYT INTERNETISSÄ

DECEMBER,			TUPINKUUKAUSI		
Paivä	Kuukausi	Summa	Paivä	Kuukausi	Summa
1 P. Oskar	a. 1,47	5,30 l.	17 P. Naafel	i. 2,48	7, 2 i. 0 linn. 0
2 S * I. Ederst.	2,88	8,52	18 T. Abraham	3,41	8,39
3 W. Bellano	3,28	8,14	19 R. Nikolai	4,32	10,15
4 T. Barbara	4,13	9,34	20 T. Niemi	5,22	11,49
5 R. Selma	4,56	10,52	21 P. Tuomas	6,11	12,60
6 T. Niilo	5,37	11,89	22 S. Rafael	7, 1	1,23
7 P. Agaton	6,17	0, 9	23 T. 4-7. - 3ok. 1. 11-28. - 5. 30ok. 18. 15-19.		
8 S. Agosti	6,58	1,27	24 S * 41. Abent.	7,53	2,57
9 S * 21. Abent.	7,40	2,46	25 W. Hattori, Uro	8,45	4,31
10 W. Juusti	8,25	4, 7	26 T * 20. Hattori	9,43	6, 1
11 T. Taneli	9,13	5,32	27 R * 20. Hattori	10,40	7,21
12 S. Tuomi	10, 4	6,57	28 T. Joh. Uro	11,35	8,22
13 T. Lucia	10,50	8,16	29 S. Biatt. last. p. ann. nost. 0 t. 11,31 a.		
14 P. Jouto	11,56	10,57	30 S * 21. Jouto	1,19	5,51
15 S. Selma	1, 0,55	8,52	31 W. Edouard	2, 0	7,13
16 S * 21. Abent.	1,58	5,24			

Suomalaisia kohtalonkuukausia Yliopiston almanakan sivuilla. Suomi itsenäistyi joulukuussa 1917 ja talvisota alkoi marraskuussa 1939.

MARRASKUU,			vuosi 1939.			November.		
Paivä	Kuukausi	Summa	Paivä	Kuukausi	Summa	Paivä	Kuukausi	Summa
1 K. Pyh. miest. p.	3,13	19,28	16 T. Aarne, Aarno	16,34	20,46	17 P. Einari, Eino	17,20	21,97
2 T. Topi	4, 8	20,36	18 L. Jousia	18, 5	23, 8			
3 P. Terho	5, 8	21,54						
4 L. Harita	5,57	23,17						
5 S * Pyh. miest. p.	6,51	—						
6 M. Kustaa Adolf	7,44	0,44						
7 T. Taisto	8,86	2,11						
8 K. Aatos	9,29	3,40						
9 T. Touvo	10,22	5, 9						
10 P. Maarti	11,16	6,36						
11 L. Aaja	12,11	8,54						
12 S * 4. Ruokosp.	13, 6	16,51						
13 M. Aso	14, 1	17,37						
14 T. Iiris	14,54	18,34						
15 K. Leimu	15,45	19,38						

Haluaisitko nähdä oman syntymäkuukautesi almanakka-aukeaman? Tai tarkistaa jonkin vanhan tapahtuman viikonpäivän? Helsingin yliopiston almanakkatoimisto on sijoittanut internetsivuilleen koko 1900-luvun almanakat. Ne löytyvät osoitteesta <http://almanakka.helsinki.fi/arkisto/>.

“Meille soitellaan jatkuvasti ja kysellään menneiden vuosien viikonpäiviä”, kerrotaan Yliopiston almanakkatoimistosta. “Tavallisimmin soittaja haluaa saada selville oman tai lapsensa syntymäpäivän. Myös historiantutkijat tarkistelevat menneitä viikonpäiviä.”

Almanakkatoimistossa on skannattu vanhoista Yliopiston almanakoista kaikki kuukausiaukeamat. Skannaus aloitettiin uusimmista allakoista, ja nyt on päästy 1900-luvun alkuun asti.

“Tarkoitus on jatkaa skannausta taaksepäin, kunnes saamme verkoon kaikki Suomessa julkaistut almanakat”, kerrotaan almanakkatoimistosta. Yliopiston almanakalla on pitkä historia, sillä ensimmäinen suomenkielinen almanakka tehtiin vuodelle 1705 ja ensimmäinen ruotsinkielinen vuodelle 1608.

“Tähän asti olemme selvinneet omalla arkistollamme, jossa ovat

jatkuu seuraavalla sivulla

Englanti tytöt

Chloe
Emily
Megan
Olivia
Charlotte
Sophie
Jessica
Lucy
Hannah
Lauren

Englanti pojat

Jack
James
Thomas
Joshua
Daniel
Callum
Connor
Matthew
Samuel
Joseph

Saksa tytöt

Marie
Maria
Sophie
Sarah
Laura
Anna
Michelle
Lea
Julia
Katharina

Saksa pojat

Lukas
Alexander
Maximilian
Tim
Leon
Daniel
Paul
Niklas
Jan
Philipp

Ruotsi tytöt

Emma
Julia
Hanna
Elin
Linnéa
Amanda
Wilma
Maja
Moa
Matilda

Ruotsi pojat

Oscar
Filip
Anton
Viktor
Simon
Erik
William
Alexander
Emil
Lukas

jatkuu seuraavalla sivulla

yliopiston tähtitieteen laitoksella säilytetyt allakat. Jatkossa joudumme turvautumaan myös Yliopiston kirjastoon, jossa on kopiot kaikista tiedossa olevista almanakoista.”

Jo 1900-luvun allakoita selaimalla näkee aimo annoksen Suomen historiaa. 1900-luvun alkuvuosien almanakat on julkaistu Venäjän vallan aikaan, ja niihin on merkittynä esimerkiksi tsaariperheen juhlapäiviä. Itsenäistymisen jälkeen juhlapäivälistä uudistui kokonaan, samoin nimipäivissä tapahtui suuria muutoksia. Vuoteen 1935 asti almanakassa käytettiin hankalampilukuista fraktuurakirjasinta, mutta vuodesta 1936 alkaen teksti muuttui nykyaikaisemmaksi.

KALENTERITIE TOA INTERNETISSÄ

Yliopiston almanakkatoimiston internetsivuilla on almanakka-arkiston lisäksi runsaasti muuta kalenteritietoutta. Tiedotteiden joukosta löytyy mm. tavallisimpia kysymyksiä ajasta ja kalentereista sekä Kalenterimailman kuulumisia -lehden kaikki numerot.

Internetissä ovat hyviä tietosivuja mm. www.timeanddate.com, josta löytyy eri maiden aikavyöhykkeet ja tiedot niiden kesäajoista. Pitkälle menevää perustietoa

erilaisista kalenterijärjestelmistä on mm. sivulla www.ortelius.de/kalender/, tosin saksan kielellä.

Jos haluaa muuntaa meidän kalenterimme päivämäärän vaikka

pa islamilaisten tai juutalaisten kalenterin päivämääräksi, löytyy laskentaohjelma esimerkiksi verkkoosoitteesta www.fourmilab.ch/documents/calendar/ ☺

SAAMELAISET LIPUTUSPÄIVÄT

Saamelaisilla on kaikkiaan kymmenen omaa virallista liputuspäivää. Yliopiston almanakkatoimisto suosittelee nykyään, että saamelaiset liputuspäivät lisätään mukaan esim. taskukalentereissa julkaistuihin liputuspäivälistoihin suomalaisten ja ahvenanmaalaisten liputuspäivien perään, milloin tila vain antaa myöten. Alla on saamelaisten liputuspäivien lista vuodelle 2003 suomeksi ja ruotsiksi.

- 6.2. Saamelaisten kansallispäivä
- 2.3. Suomen saamelaiskäräjien perustamispäivä
- Marian ilmestyspäivä, saamelaisten perinteinen juhlapäivä (23.3.2003)
- Juhannuspäivä, yleinen juhlapäivä (21.6.2003)
- 9.8. YK:n kansainvälinen alkuperäiskansojen päivä
- 15.8. Saamen lipun hyväksymispäivä ja Isak Saban syntymäpäivä
- 18.8. Saamelaisneuvoston perustamispäivä
- 26.8. Ruotsin saamelaiskäräjien perustamispäivä
- 9.10. Norjan saamelaiskäräjien perustamispäivä
- 9.11. Saamelaisvaltuuskunnan perustamispäivä

Samerna har tio egna officiella flaggdagar:

- 6.2 Samiska nationaldagen
- 2.3 Dagen för grundandet av Finlands Sameting
- Marie bebådelsedag, traditionell samisk högtidsdag (23.3.2003)
- Midsommardagen, allmän högtidsdag (21.6.2003)
- 9.8 FN:s internationella dag för världens ursprungsfolk
- 15.8 Dagen för godkännandet av sameflaggan och Isak Sabas födelsedag
- 18.8 Dagen för grundandet av Samerådet
- 26.8 Dagen för grundandet av Sveriges Sameting
- 9.10 Dagen för grundandet av Norges Sameting
- 9.11 Dagen för grundandet av delegationen för sameärenden

Itävalta tytöt	Itävalta pojat	Norja tytöt	Norja pojat	Hollanti tytöt	Hollanti pojat
Julia	Lukas	Ida	Kristian	Sanne	Thomas
Anna	Michael	Émilie	Markus	Julia	Max
Lisa	Florian	Ingrid	Martin	Lisa	Tim
Sarah	Philipp	Malin	Sander	Anouk	Lars
Katharina	Alexander	Vilde	Daniel	Rony	Rick
Laura	Daniel	Marte	Kristoffer	Anne	Nick
Christina	Dominik	Emma	Andreas	Demi	Niels
Viktoria	Stephan	Karoline	Mathias	Emma	Daan
Vanessa	Thomas	Sara	Alexander	Amber	Jesse
Magdalena	Matthias	Silje	Jonas	Iris	Bram